

Posolstvo svätého Otca Františka k 1. svetovému dňu starých rodičov a seniorov
25. júl 2021

„Ja som s tebou po všetky dni“

Drahí starí rodičia, drahí seniori!

„Ja som s tebou po všetky dni“ (porov. *Mt 28, 20*) – to je prísľub, ktorý dal Pán učeníkom pred svojím nanebovstúpením a ktorý dáva aj dnes tebe, drahý dedko a drahá babka. Tebe. „Ja som s tebou po všetky dni“ – týmito slovami sa aj ja, ako biskup Ríma a starý človek ako ty, obraciam na teba pri príležitosti tohto prvého *Svetového dňa starých rodičov a seniorov*: celá Cirkev je ti – lepšie povedané nám – nablízku, stará sa o teba, má ťa rada a nechce ťa nechať samého!

Dobre viem, že toto posolstvo prichádza k tebe v ťažkom čase: pandémie bola neočakávanou a hroznou búrkou, tvrdou skúškou, ktorá zasiahla do života každého, avšak zvlášť tvrdo postihla nás, starých ľudí. Veľmi mnohí z nás ochoreli, mnohí aj zomreli alebo zažili smrť svojich manželských partnerov či svojich blízkych. Príliš mnohí boli donútení žiť dlhý čas v osamelosti a izolácii.

Pán vie o všetkých našich trápeniach v tomto čase. Je nablízku tým, čo prežívajú bolestnú skúsenosť odsunutia bokom. Naša osamelosť – ktorá sa pandémiou ešte prehĺbila – mu nie je ľahostajná. V jednom tradovanom príbehu sa hovorí, že sv. Joachim, Ježišov dedko, bol vylúčený zo svojej komunity, lebo nemal deti. Jeho život – ako aj život jeho manželky Anny – bol považovaný za neužitočný. Avšak Pán mu poslal anjela, aby ho utešil. Pokým smutný zotrval za bránou mesta, zjavil sa mu Pánov posol a povedal mu: „Joachim, Joachim! Pán vypočul tvoju naliehavú modlitbu“.¹ Zdá sa, že Giotto umiestnil túto scénu v jednej svojej známej freske do noci,² do jednej z tých bezsenných nocí, plných spomienok, starostí a túžob, na ktoré sme si mnohí už privykli.

Avšak aj vtedy, keď sa všetko javí temné, ako v týchto mesiacoch pandémie, Pán naďalej posielal *anjelov*, aby nás v našej osamelosti utešili, a opakuje nám: „Ja som s tebou po všetky dni“. Hovorí to aj tebe, hovorí to mne, nám všetkým. A to je zmysel tohto svetového dňa a dôvod, prečo som rozhodol, aby sa slávil prvý raz práve tento rok, po dlhej izolácii, keď

¹ Tento príbeh sa nachádza v Jakubovom protoevanjeliu.

² Ide o obraz zvolený za logo Svetového dňa starých rodičov a seniorov.

sa spoločenský život začína len pomaly zotavovať: aby každý dedko, každá babka, každý senior, a zvlášť tí najosamelejší medzi nami, mohli prijať *anjelovu* návštevu!

Niekedy majú títo anjeli tvár našich vnukov, inokedy príbuzných, dávnych priateľov alebo tých, ktorých sme spoznali práve v tejto ťažkej chvíli. V tejto dobe sme sa naučili chápať, aké dôležité sú pre každého z nás objatia a návštevy. A je pre mňa veľmi smutné, že na niektorých miestach ešte stále nie sú možné!

Pán však posielal svojich poslov aj prostredníctvom Božieho slova, ktoré nám nikdy v živote nechýba. Prečítajme si každý deň jednu stranu z evanjelia, modlime sa žalmy, čítajme prorokov! Budeme dojatí Pánovou vernosťou. Písmo nám pomôže pochopiť aj to, čo Pán od nás žiada v našom terajšom živote. On totiž posielal robotníkov do svojej vinice v každej hodine dňa (porov. *Mt 20, 1 – 16*), v každej etape života. Ja sám môžem dosvedčiť, že som povolanie stať sa biskupom Ríma prijal vtedy, keď som už dospel takpovediac do dôchodkového veku a myslel som si, že nebudem musieť robiť nič úplne nové. Pán je vždy pri nás, vždy s novými výzvami, s novými slovami, so svojou útechou, no vždy je pri nás. Viete, že Pán je večný a že nikdy nejde do dôchodku, nikdy.

V Matúšovom evanjeliu Ježiš hovorí apoštolom: „*Chod'te teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Duchu Svätého a naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal*“ (*28, 19 – 20*). Týmito slovami sa obracia dnes aj na nás, aby nám pomohol lepšie pochopiť, že naším povolaním je chrániť korene, odovzdávať vieru mladým a starať sa o maličkých. Dobre počúvajte: Aké je naše povolanie dnes, v našom veku? Chrániť korene, odovzdávať vieru mladým a starať sa o maličkých. Nezabudnite na to.

Nezáleží teda na tom, koľko máš rokov, či ešte pracuješ alebo nie, či si ostal sám alebo máš rodinu, či si sa stal starým otcom alebo starou mamou v mladšom alebo vyššom veku, či si ešte sebestačný alebo či potrebuješ pomoc. Pretože neexistuje vek, kedy sa – v povolaní ohlasovať evanjelium a odovzdávať tradíciu vnukom – ide do dôchodku. Treba sa vydať na cestu a predovšetkým vyjsť zo seba samých, aby sme podnikli niečo nové.

V tomto kľúčovom okamihu dejín je tu teda nové povolanie aj pre teba. Pýtaš sa: Ako to však zvládnem? Moje sily sa pomaly vyčerpávajú a neverím, že by som mohol urobiť viac. Ako sa môžem začať správať inak, keď sa zvyk stal pravidlom môjho života? Ako sa môžem venovať tomu, kto je ešte chudobnejší, keď sa toľko zaoberám svojou rodinou? Ako môžem rozšíriť svoj pohľad, ak nemôžem dokonca ani vyjsť z domu, kde bývam? Koľkí z vás si kladú túto otázku: Či nie je moja osamelosť až príliš ťažkým bremenom? Aj samotnému Ježišovi položil túto otázku Nikodém, keď sa ho opýtal: „*Ako sa môže človek narodiť, keď je už starý?*“ (*Jn 3, 4*). A Pán mu odpovedá, že sa to môže stať, keď otvorí svoje srdce

pôsobení Ducha Svätého, ktorý veje kam chce. Duch Svätý je slobodný, veje všade a robí, čo chce.

Ako som už viac ráz povedal, z krízy, v ktorej sa svet nachádza, nevyjdeme nezmenení: budeme lepší alebo horší. A „kiež by to nebola len entá vážna historická udalosť, z ktorej nie sme schopní poučiť sa. Kiež by sme nezabúdali na starších ľudí, ktorí zomreli pre nedostatok respirátorov [...] Kiež by taká veľká bolesť nebola zbytočná, kiež by sme urobili veľký skok smerom k novému spôsobu života a raz navždy zistili, že sa navzájom potrebujeme a sme si dlžníkmi. Tak by sa ľudstvo [...] mohlo znovuzrodiť“ (encyklika *Fratelli tutti*, 35). Nikto sa nezachráni sám. Sme si navzájom dlžníkmi. Všetci sme bratia a sestry.

Preto by som ti chcel povedať, že aj ty si potrebný pre budovanie zajtrajšieho sveta v bratstve a sociálnom priateľstve: sveta, v ktorom budeme žiť – my s našimi deťmi a vnukmi – keď sa búrka utíši. Všetci sa „musíme aktívne zúčastňovať na rehabilitácii a podpore zranenej spoločnosti“ (*tamže*, 77). K rôznym pilierom, ktoré musia podopierať túto novú konštrukciu sveta, patria tri, ktoré môžeš pomôcť vybudovať práve ty, lepšie než iní. Sú to tri piliere: *sny*, *spomienky* a *modlitba*. Pánova blízkosť dá aj tým najslabším z nás silu vydať sa na novú cestu, na cestu snívania, spomínania a modlitby.

Jeden z prísľubov proroka Joela znal takto: „*Vaši starci budú mávať sny a vaši mládenci budú mať videnia*“ (3, 1). Budúcnosť sveta je v tomto spojení medzi mladými a starými. Kto, ak nie mladí, môžu prevziať sny starých a rozvíjať ich? A preto je dôležité ďalej snívať: v našich snoch o spravodlivosti, o pokoji, o solidarite sa totiž skrýva možnosť, že naši mladí budú mať nové vízie a budeme môcť spoločne budovať budúcnosť. Je potrebné, aby si aj ty dosvedčil, že je možné vyjsť z tejto skúšky obnovený. A som si istý, že to nie je v tvojom živote jediná skúška, pretože si už zažil mnohé skúšky a podarilo sa ti ich prekonať. Využi tieto skúsenosti, aby si vedel prestať aj túto skúšku.

Sny sú preto spojené so *spomienkami*. Myslím na to, aké cenné sú aj bolestné spomienky na vojnu, a ako sa z nich môžu nové generácie naučiť chápať hodnotu mieru. A si to práve ty, kto im takéto spomienky tlmočí, lebo ty si zažil útrapy vojny. Pamätaj, že pravým poslaním každého starého človeka je pamätať a odovzdávať spomienky druhým. Edita Brucková, ktorá prežila drámu šoa, povedala, že „aj osvietenie jediného svedomia stojí za námahu a bolestné udržiavanie živej spomienky na to, čo sa stalo“. A dodáva: „Pre mňa spomínať znamená žiť“³. Myslím pritom aj na svojich starých rodičov a na tých z vás, ktorí

³ La memoria è vita, la scrittura è respiro (Spomínanie je život, písanie je dych). *L'Osservatore Romano*, 26. január 2021.

ste museli emigrovať a viete, aké ťažké je opustiť vlastný domov, ako to aj dnes mnohí robia, hľadajúc lepšiu budúcnosť. Niektorých z nich máme možno vedľa seba a starajú sa o nás. Tieto spomienky nám môžu pomôcť vybudovať ľudskejší a pohostinnejší svet. No bez spomienok nemožno vybudovať nič; bez základov nikdy nepostavíme dom. Nikdy. A základom života je pamäť.

Napokon *modlitba*. Môj predchodca pápež Benedikt – svätý starý muž, ktorý sa stále modlí a pracuje pre Cirkev – raz povedal: „Modlitba mnohých starých ľudí môže zachrániť svet: môže mu pomôcť účinnejšie, než nepokojná aktivita mnohých iných“⁴. To povedal temer pred koncom svojho pontifikátu v roku 2012. Je to veľmi pekné. Tvoja modlitba je veľmi vzácnym zdrojom: predstavuje pľúca, bez ktorých sa Cirkev a svet nezaobídu (porov. apošt. exhortácia *Evangelii gaudium*, 262). Najmä v tejto, pre ľudstvo veľmi ťažkej dobe, keď sa všetci na jednej lodi plavíme cez rozbúrené more pandémie, nie je tvoja modlitba za svet a za Cirkev márna, ale všetkým ukazuje jasnú dôveru v šťastný koniec.

Drahá babka, drahý dedko, na záver tohto svojho posolstva by som aj tebe chcel ukázať príklad blahoslaveného – a čoskoro svätého – Charlesa de Foucauld. Žil ako pustovník v Alžírsku a na tejto periférii svedčil o tom, že túži „vnímať ktorúkoľvek ľudskú bytosť ako brata“ (encyklika *Fratelli tutti*, 287). Jeho príbeh nám ukazuje, že aj v osamelosti vlastnej púšte je možné modliť sa za chudobných celého sveta a stať sa skutočne pre všetkých bratom alebo sestrou. Prosím Pána, aby každý z nás, aj vďaka jeho príkladu, rozšíril svoje srdce, urobil ho citlivým na utrpenie tých najmenších a schopným modliť sa za nich. Nech sa každý z nás naučí všetkým, a hlavne tým najmladším, opakovať slová útechy, ktoré boli dnes určené nám: „Ja som s tebou po všetky dni“. Tak s odvahou vpred! Nech vás Pán požehnáva.

Rím pri Sv. Jánovi v Lateráne 31. mája 2021, na sviatok Návštevy Panny Márie

FRANTIŠEK

⁴ Návšteva v dome pre seniorov spravovanom komunitou Sant'Egidio „Viva gli anziani“, 2. novembra 2012.